

Återfall i brott – preliminär statistik 2009

RV0503

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	6
1.1.3	Statistiska mått.....	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	7
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	7
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning.....	7
2.2.3	Mätning.....	7
2.2.4	Svarsbortfall.....	7
2.2.5	Bearbetning.....	8
2.2.6	Modellantaganden.....	8
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	8

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	8
3.1	Frekvens	8
3.2	Framställningstid	8
3.3	Punktlighet	8
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	8
4.1	Jämförbarhet över tiden	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	9
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	9
5.1	Spridningsformer	9
5.2	Presentation	9
5.3	Dokumentation	9
5.4	Tillgång till primärmaterial	9
5.5	Upplysningstjänster	10

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Rättsväsende

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Återfall i brott

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Brottsförebyggandet rådet (Brå)
Postadress: Box 1386, 111 93 Stockholm
Besöksadress: Tegnérgatan 23, 2 tr Stockholm
Kontaktperson: Louise Ekström
Telefon: 08-401 87 23
Telefax: 08-411 90 75
E-post: förnamn.efternamn@bra.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Brottsförebyggande rådet (Brå)
Postadress: Box 1386, 111 93 Stockholm
Besöksadress: Tegnérgatan 23, 2 tr Stockholm
Kontaktperson: Henrik Hellborg
Telefon: 08-504 454 25
Telefax: 08-411 90 75

E-post:

Förnamn.efternamn@bra.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Brå:s produktion av den officiella kriminalstatistiken baseras på registeruppgifter som lämnas av rättsväsendets olika myndigheter. Statliga myndigheter är enligt 6 § statistikförordningen skyldiga att till statistikansvariga myndigheter lämna de uppgifter som behövs för produktionen av den officiella statistiken. Utöver ovanstående generella skyldighet för statliga myndigheter att lämna uppgifter till statistikproduktionen finns det i olika registerförfattningar en lagstadgad skyldighet för flera av rättsväsendets myndigheter att lämna de uppgifter som är nödvändiga för framställning av rättsstatistik. För Kriminalvården framgår denna skyldighet till exempel av 9 § lagen (2001:617) om behandling av personuppgifter inom kriminalvården.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Uppgifterna i återfallsregistret gallras om de inte längre behövs för sitt ändamål enligt 19 § i lag (2001:99) om den officiella statistiken. Ingen gallring görs normalt.

A.9 EU-reglering

Ingen.

A.10 Syfte och historik

Syftet är att redogöra för andelen personer som återfaller i registrerad brottslighet med avseende på kön, ålder och tidigare kriminell belastning samt att beskriva återfallsmönstren för olika brotts- och påföljds-kategorier.

Statistik över personer lagförda för brott har kontinuerligt förts från år 1972 av Statistiska centralbyrån (SCB) som skötte produktionen av statistiken fram till 1995 års statistik. I och med framställningen av 1995 års statistik övertog Brå ansvaret för produktionen av statistiken över återfall i brott.

Sedan 1981 redovisas återfallsstatistik som inkluderar samtliga brott och inte bara grovre brott. Dessutom ingår från detta år utländska och statslösa medborgare.

Från och med 1991 består populationen för återfallsstatistiken av samtliga personer som lagförts en eller flera gånger under ett visst kalenderår. Tidigare population bestod av personer som lagförts en eller flera gånger under perioden

1973 till och med redovisningsåret.

Från och med 2003 består populationen av i Sverige folkbokförda personer 31 december respektive kalenderår. För att möjliggöra samkörningar med uppgifter från Kriminalvården (KV) och Statens institutionsstyrelse (SiS) omfattas endast lagakraftvunna lagföringsbeslut. En tidigare brist har korrigerats genom att ta hänsyn till inkapacitering vid frihetsberövande påföljder. Brott som har penningböter som maxstraff i straffskalan exkluderas.

Sedan 2004 redovisar Brottsförebyggande rådet (Brå) kontinuerligt uppgifter över återfall i registrerad kriminalitet. År 2009 fick myndigheten i uppdrag av regeringen att vidareutveckla statistiken över återfall i brott.

I den nya statistiken studeras endast återfall bland folkbokförda personer det aktuella året för ingångshändelsen. Det beror bland annat på att icke folkbokförda personer ofta saknar fullständiga personnummer och det av denna anledning ingår går att identifiera unika individer.

A.11 Statistikanvändning

Regeringen har framhållit intresse för att kunna mäta effektutfallet av olika påföljder och insatser inom kriminalvården. Brå har också byggt upp ett nytt register över återfall i registrerad brottslighet som ska förenkla för specialstudier.

Statistiken över återfall i brott används bland annat av:

- Justitiedepartementet, Rikspolisstyrelsen, Riksåklagaren, Domstolsverket, Kriminalvårdsstyrelsen, Migrationsverket, Skatteverket, Naturvårdsverket, Socialstyrelsen: vid planering och uppföljning av den egna verksamheten.
- Justitie- och lagutskottet: som underlag vid utskottens behandling av propositioner och motioner.
- Brottsförebyggande rådet, kommittéer, utredningar, universitet och högskolor: som underlag för forsknings- och utredningsarbete.
- Massmedier, allmänhet med flera: allmän information om personer som lagförs för brott.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Grundpopulationen består av folkbokförda personer som lagförts (och där lagföringen vunnit laga kraft) under referensperioden (kalenderår). Till denna population har folkbokförda personer som avgått (frisläppts) från fängelse, som avslutat sin intensivövervakning med fotboja (IÖV) samt som skrivits ut (frisläppts) från sluten ungdomsvård under samma kalenderår lagts till, oavsett om de lagförts eller inte detta år.

Uppgifter om avgångar från anstalt och uppgifter för intensivövervakning inhämtas från KV och uppgifter om avgång från sluten ungdomsvård inhämtas från SiS. Uppgifter om folkbokföring och dödsfall hämtas från SCB. Uppgifter om lagföringsbeslut inhämtas från Brå:s lagföringsregister.

A.13 Internationell rapportering

Ingen.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga planerade förändringar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Återfallsstatistiken beskriver antalet och andelen återfall under uppföljningsperioden (efter 1, 2 och 3 år), antal dagar till första återfall samt antal återfallsbrott respektive händelser under uppföljningsperioden. Dessutom beräknas risken för återfall i brott vid en given tidpunkt (hazard rate) samt hasardkvoter (hazard ratio) avseende samtliga redovisningsvariabler.

1.1.1 Objekt och population

Återfallsstatistiken bygger på ingångshändelser i form av lagföring eller verkställighet under en given referensperiod. Med verkställighet avses avgång från sluten ungdomsvård respektive fängelse alternativt avslutad intensivövervakning. Då en och samma person kan lagföras och avgå från anstalt eller vårdhem vid flera tillfällen under ett givet år har det varit nödvändigt att välja ut en ingångshändelse som följs upp. För att skapa en så representativ bild som möjligt av uppgifterna har valet gjorts slumpmässigt. När resultaten delas upp på olika brottskategorier används i stället ingångshändelsen med det grävsta brottet enligt straffskalan. När redovisningen gäller påföljder väljs ingångshändelsen med den mest ingripande påföljden.

I statistiken över återfall i brott redovisas personer som efter en ingångshändelse på nytt begått ett brott och lagförts för detta brott. En lagföring omfattar här ett laga kraftvunnet domslut, godkänt strafföreläggande eller utfärdad åtalsunderlåtelse. I den nya återfallsstatistiken används endast laga kraftvunna lagföringsbeslut för såväl ingång- och återfallshändelser som vid beräkning av tidigare belastning. Uppföljningsperioden utgår från datum för ingångshändelsen och pågår i 3 år för den slutliga statistiken och 1 år för den preliminära. Uppföljningsperioden är således individuell för varje ingångshändelse.

De personer som avlidit inom uppföljningsperioden följs upp så länge de är vid liv. Däremot har ingen korrigering av populationen gjorts för de individer som emigrerat under uppföljningsperioden, då dessa kan återvända och begå nya brott under perioden.

I statistiken rensas samtliga brott bort som har penningböter som maximistraff i straffskalan. Återfallsstatistiken rör således inte denna typ av lindrigare brott, till exempel trafikförseelser. Denna rensning innebär att man exkluderar brott som i en strikt definition faktiskt var ett återfall (eller en tidigare belastning) men som

rör relativt lindriga brott.

Även ordningsböter är exkluderade eftersom de inte ingår i lagföringsregistret och därmed inte ingår i ingångs- och återfallshändelserna och tidigare belastning.

1.1.2 Variabler

I statistiken finns liksom tidigare i huvudsak dessa variabler för vilka återfallsstatistiken presenteras:

- Kön
- Ålder vid ingångshändelsen
- Antal tidigare belastning
- Mest ingripande tidigare belastning
- Grövsta brott i ingångshändelsen
- Mest ingripande påföljd i ingångshändelsen
- Utdömd strafftid bland fängelsedömda

1.1.3 Statistiska mått

De mått som används i återfallsstatistiken är dels antal/andel återfall under uppföljningsperioden (efter 1, 2 och 3 år). Andelen återfall skattas med hjälp av Life table method (Actuarial method) som är en vanlig metod inom överlevnadsanalys. Det görs för att få en korrekt hantering av de som avlider under uppföljningsperioden och inte får lika lång uppföljning som de andra. Antal dagar till första återfall samt antal återfallsbrott respektive händelser under uppföljningsperioden är två nya mått. Dessutom beräknas återfallsintensitet vid en given tidpunkt (hazard rate) samt hasardkvoter (hazard ratio) avseende samtliga redovisningsvariabler. Hasardkvoterna har skattats med en parametrisk regression (AFT-modell) med antagande om Weibullfördelning. En Cox PH-regression var inte lämplig eftersom PH-antagandet inte uppfylldes. Valet av Weibullfördelning grundar sig på hasardfunktionens (hazard function) form som var avtagande (decreasing).

1.1.4 Redovisningsgrupper

Kön och antal/andel personer som återfallit i brott är de redovisningsgrupper som används.

1.1.5 Referenstider

Statistik över återfall avser personer med ingångshändelse under år 2003–2005 för den slutliga statistiken och 2003–2009 för den preliminära.

1.2. Fullständighet

I statistiken över personer som återfallit i brott redovisas endast de brott som kommit till rättsväsendets kännedom. Statistiken avser inte att mäta det ”faktiska” antalet återfall i brott, utan endast den brottslighet som registreras. Statistiken redovisar därmed minimivärden.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten i materialet är beroende av att uppgifterna som levereras är riktiga och att Brå får tillgång till samtliga uppgifter. Kontroller görs av materialet för att minska andelen fel som uppstått vid inläsning, bearbetning med mera. Registret som utgör grunden för återfallsstatistiken används primärt vid framställning av lagföringsstatistik. I den slutliga statistiken är buffert- och uppföljningsperioderna 3 år vardera för att tillgodose en hög tillförlitlighet.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Ej relevant – totalundersökning.

2.2.2 Ramtäckning

Personer som flyttat från landet men inte meddelat sin flytt kan felaktigt komma att räknas in i återfallsstatistiken. De personernas eventuella återfall kan ske utomlands utan att återfallsstatistiken fångar upp det. Det problemet hade kunnat lösas om uppgifterna om emigration varit tillräckligt tillförlitliga. De personerna hade då kunnat hanteras på samma sätt som de som avlider inom uppföljningsperioden.

Eftersom 31 december används som datum för folkbokföring, och därmed möjligheten till inkludering i återfallsstatistiken, missas allt som händer en person tidigare på året om personen emigrerar eller avlider innan 31 december. Det är möjligt att en person har både ingångs- och återfallshändelse samt emigrerar eller avlider under samma år men innan 31 december.

Personer som byter personnummer mellan ingångs- och återfallshändelse kommer inte fångas upp som återfall i brott. De kommer ingå i populationen som två olika personer med ingångshändelse. Dessa är få, mindre än en (1) procent.

2.2.3 Mätning

Statistiken över återfall i brott bygger på uppgifter från registret över för brott lagförda personer. Uppgifterna om lagförda personer bygger på de uppgifter som åklagarna och domstolarna registrerar i sina system. Från Kriminalvårdens centrala register (KVR) inhämtas uppgifter om avgångar från anstalt och uppgifter om IÖV. Från SiS inhämtas uppgifter om avgång från sluten ungdomsvård. Från SCB hämtas uppgifter om folkbokföring och dödsfall. I statistiken förekommer felklassificeringar orsakade av skrivfel, felbedömningar och andra användarfel. Logiska kontroller och olika rimlighetskontroller genomförs rutinmässigt på Brå för att minimera sådana felkällor.

2.2.4 Svarsbortfall

Då uppgifter hämtas från administrativa register innebär det att objektbortfallet är litet. I granskningsprocessen kontrolleras mikrodata för partiellt bortfall och korrigeras vanligtvis genom kontakt med berörd myndighet.

2.2.5 *Bearbetning*

Den nya återfallsstatistiken är en sammanslagning av uppgifter från olika myndigheters databaser. Grunden kommer från lagföringsregistret på Brå. Till det förs uppgifter från KVR:s årsfiler med uppgifter om frigivningar från anstalt och avslutad IÖV. Från SiS kommer uppgifter om utskrivna från slutna ungdomsvård. För att undvika dubletter i ingångshändelserna exkluderas alla laga kraftvunna domar med fängelse eller slutna ungdomsvård som påföljd. De ska ersättas av uppgifterna från KV och SiS när det gäller ingångshändelserna. I den här hanteringen finns risk för bortfall och dubletter. Bortfall kan uppstå om en exkluderad lagföringspost inte ersätts av en frigivning eller utskrivning. Det kan finnas logiska förklaringar till bortfallet, till exempel kanske den utdömda påföljden aldrig verkställdes eller ändrades. Dubletter kan uppstå om en lagföringspost med en annan påföljd än fängelse och slutna ungdomsvård ändras till fängelse eller slutna ungdomsvård utan att Brå får reda på det. Då kan både lagföringsposten och frigivningen/utskrivningen bli ingångshändelser.

2.2.6 *Modellantaganden*

Används ej.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Finns inte.

B.3 **Aktualitet**

I den preliminära statistiken är buffert- och uppföljningsperioderna 1 år vardera för att tillgodose en högre aktualitet än den slutliga statistiken.

3.1 **Frekvens**

Publicering av återfallsstatistiken sker en gång per år och avser ett kalenderår. Statistikunderlaget bestående av domar levereras till Brå månadsvis, åtalsunderlåtelse och strafföreläggande levereras dagligen. Uppgifter från KV, SiS och SCB levereras en gång per år.

3.2 **Framställningstid**

Den preliminära statistiken har två år och fem månaders framställningstid, ett uppföljningsår, ett buffertår och fem månader för bearbetningar och samkörningar. Den slutliga statistiken har tre uppföljningsår och tre buffertår. Framställningstiden är då sex år och fem månader.

3.3 **Punktlighet**

Inga anmärkningar.

B.4 **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**

4.1 **Jämförbarhet över tiden**

Statistiken över återfall i brott bygger på uppgifter från samma register som används för statistiken över personer lagförda för brott. Detta innebär att förändringar som påverkar lagföringsstatistiken även påverkar statistiken över återfall i brott.

Återfallsstatistiken omfattar från och med i år endast lagakraftvunna lagföringsbeslut istället för lagföringsbeslut i första instans, som används i lagföringsstatistiken och gamla återfallsstatistiken. En annan stor skillnad mot föregående år är att det nu tas hänsyn till inkapaciteringseffekter. Det gjordes inte i den gamla återfallsstatistiken.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Studier av återfall i brott visar att andelen återfall varierar med en rad faktorer, bland annat hur återfall definieras och valet av ingångspopulation. När samtliga lagförda personer tas med i undersökningen blir återfallsprocenten i regel lägre än när endast vissa grupper av lagförda personer studeras (till exempel de som dömts till fängelsestraff). Likaså spelar valet av uppföljningsperiod en viss roll. Andra faktorer som påverkar jämförbarheten i ett internationellt perspektiv är registreringsrutiner, bearbetning, upptäcktsrisken, rättsväsendets insatser, resurser och prioriteringar med mera. På grund av dessa metodproblem har inga datainsamlingar gjorts i syfte att jämföra statistiken i ett internationellt perspektiv.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Möjligheten till jämförelser med lagföringsstatistiken har minskat sedan återfallsstatistiken gick över till att använda laga kraftvunna domslut och lagföringar.

Möjligheten till jämförelser med befolkningsstatistiken har ökat sedan återfallsstatistiken gick över till endast omfatta personer folkbokförda i landet 31 december respektive referensår.

Möjligheten till jämförelser med den gamla återfallsstatistiken har minskat på grund av alla nya definitioner, hanteringar och bearbetningar.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras årligen i årsboken Kriminalstatistik, i Statistisk årsbok samt som tabeller på Brå:s webbplats. Kriminalstatistik kan kostnadsfritt laddas ned på Brå:s webbplats eller beställas från Brå.

5.2 Presentation

Publikationen består av text, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

En ingående beskrivning av återfallsstatistiken som producerades av SCB finns i SCB:s RS-PM 1991:2 Återfall i brott 1973-1985. Beskrivning gällande statistik över återfall i brott som tagits fram av Brå kan beställas via kontaktpersonerna för statistiken eller Brå, Information och förlag, Box 6494, 113 82 Stockholm, tfn 08-401 87 00, fax 08-411 90 75.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Statistiken över återfall i brott bygger på uppgifter från registret över för brott lagförda personer. Uppgifter hämtas också från KV, SiS och SCB. Detta sätts samman till ett återfallsregister. Statistik presenterad på annat sätt och efter

andra av de variabler som lagras i registret kan specialbeställas. En särskild blankett för specialbeställningar kan laddas ner under följande länk:

<http://www.bra.se/bra/brott--statistik/statistik/specialbestallningar.html>

Kostnaden uppgår till cirka 785 kr (exklusive moms) per arbetstimme för framställningen. Vissa uppgifter är dock sekretesskyddade, varför begäran om datauttag endast kan tillgodoses om den obligatoriska sekretessprövningen medger att uttag kan godkännas.

5.5 Upplysningstjänster

För allmän upplysning om kriminalstatistiken:

Brå, Enheten för rättsstatistik
Box 1386, 111 93 Stockholm,
Tfn 08-401 87 00, fax 08-401 87 35, e-post statistik@bra.se

För beställning/hämtning av statistiktabeller:

Brå, Enheten för rättsstatistik: tfn 08-401 87 00 eller e-post statistik@bra.se
Brå:s webbplats: www.bra.se.

För frågor om återfallsstatistikens innehåll och uppbyggnad, framställning av specialstatistik över återfall eller uttag ur återfallsregistret:

Henrik Hellborg, tfn 08-504 454 25, e-post: henrik.hellborg@bra.se

För frågor om publikationer och Brå:s verksamhet:

Brå, Informationsenheten
Box 1386, 111 93 Stockholm,
tfn 08-401 87 00, fax 08-411 90 75, e-post info@bra.se